

Izjaje razen nedelji in praznikom vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Ogledi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notie isti prostor K 2.—, Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Poraz komunistov v Zagrebu.

Zagreb, 5. Sredi so imeli kovinarski delavci skupen volilen shod, na katerem je poročal v imenu zmernije frakcije komunistov dr. Radošević. Po njegovem 1 in pol urnem govoru je hotel govoriti vodja levicarijev Ljubiša, vendar pa so ga delavci vrgli iz dvorane ter je malo manjkalo, da ga niso pretepli. Temu se je izognil le z begom. Zdi se, da se je v vrstah delavskih organizacij pričelo močno gibanje proti ekstremnim komunistom. (Ldu.)

Jonescujeva misija na Poljskem ponesrečena.

Belgrad, 5. V nekaj dneh bi imel priti v Belgrad romunski zunanji minister Take Jonescu v svrhu nadaljevanja pogajanj glede male entente, radi česar je že obiskal državnike prizadetih držav. Zdi se, da odgovor poljske vlade na predlog Jonesca ni bil ugoden, vsled česar je bil tudi njegov prihod v Belgrad odpovedan. Kakor se zdi, ni mogla na Poljskem predreti ideja romunskega državnika o mali ententi.

Wranglova armada uničena.

Pariz, 5. Najnovejša vesti o generalu Wranglu so zelo neugodne. Rdeče čete napredujejo. Za Wrangla obstoji nevarnost, da ga boljševiki ne odrežejo od njegove operacijske baze na Krimu. Moskva, 5. Povodom protiofenzive proti generalu Wranglu, je bila ujeta ameriška protirevolucionarna komisija s svojim voditeljem generalom Morrelom.

PREDSTAVNIŠTVO.

Belgrad, 5. V parlamentarnih krogih se govori, da bo na sedaj začasna narodna predstavništva dne 13. novembra došla na dnevni red mirovna pogodba z Madžarsko. Dočim bi predloga o zakonodajnem pooblaščenju ne bila predložena.

KRIZA V VLADI.

Belgrad, 5. Današnja »Pravda« prinaša vest, da je v kabinetu nastala kriza, ker se je zahtevalo na se ministra dr. Drinkovič. Kovačević. Člana Narodnega kluba, izjavila o volilnem proglasu Hrvatske zajednice. Zdi se, da ta vest ni verjetna.

ATENTAT NA D'ANNUNZIA.

Baker, 5. V soboto, dne 30. oktobra je nek ardit streljal na D'Annunzia. ki ga pa je zurešil. Stvar se hoče prikriti, ker žele, da bi ne prišla v javnost radi strašnega stanja ki vlada na Reki v splošno nezadovoljnost, katere je bila vzrok napad. D'Annunzio se v svojem velikem strahu sedaj ne una več iz hiše.

AMNESTIJA V ZASEDENEM OZEMLIJU.

Solit, 5. Iz okupiranega ozemlja poročajo, da je včeraj povodom obletnice zmage pri Vittorio Veneto bila proglašena amnestija, no kateri se morajo svobodno vrniti domov vsi ki so svojevolično pobegnili kakor tudi oni, ki so jih preneale okupacijske oblasti. (Tukaj bo mišljena skoraj gotovo samo Južna Tirolska. Op. ured.)

ZVEZA NARODOV.

London, 4. Zveza narodov je obljavila mirovno pogodbo, katere so li bile izročene. Prvi zvezek obsega 9 mirovnih pogodb, pri katerih je udeleženo 16 narodov. Dosele je vpisanih pri zvezi narodov 26 zastopnikov. Dasi Nemčija še ni sprejeta kot član v zvezo narodov, je zvezo obvestila, da ho vse nepravne dogovore dala registrirati. Drugi zvezek izide v kratkem.

POGOJI III. INTERNACIONALE NEIZVEDLIVI.

Pariz, 6. »Populaire« priobčuje bismo tainika švicarskih socialističnih stran Graberia, nastavljenega »Grossardu«, v katerem Graber nam smatrajo švicarski socijalisti, da se vstop v III. internacionalno ne izvedlivo in ho, da se uvide revizija pogodb.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM KONČANA.

London, 4. Unalo, da bo delo v vseh rudnikih v dondeliek že vzpostavljeno. Pariz, 5. Kakor poroča »Matin« iz Londona, se je včeraj v nekaterih rudnikih delalo. V mnogih drugih krajih se je začelo z delom danes. V South Walesu začno z delom v nedeljo. Železniški promet je zopet normalen.

PO VOLITVAH V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Pariz, 5. Newyorški listi menijo, da bo prvo, kar bo ukrenil novi kongres, da se bo nekat sklenilo v prid zvezi narodov, na z gotovimi pridržki. Govorice, da se je Wilson, ki je zelo oslabljen, izrazil da ho demisioniral in izročil vodstvo države dosedanjemu podpredsedniku, dementira njegov tiskovnik z opazko, da ho bolni predsednik do konca svojega predsedništva ostaj v Beli hiši.

UPOR ZOPER EKSEKUTIVNE ORGANE V RUSIJ.

Kodani, 5. »Berlinske Tidende« javlja iz Helsinfora: Po poročilih iz Moskve vlada med bolševiškimimi članmi splošno ogorčenje nad nastopanjem članov izrednih preiskovalnih komisij. Sovjetske oblasti se vsled tega bole norov, ki bi izbruhnili med volaštvom.

MADŽARSKA VLADA RATIFICIRA MIROVNO POGODBO.

LDU, Budimpešta, 5. Ministrski predsednik grof Teleky je izjavil časnikarju z ozirom na gibanje, ki je nastalo med poslanci v narodni skupščini in ki je naprejeno proti ratifikaciji mirovne pogodbe, da n treba, da bi se ratifikacija izvršila splošno. Dejstvo, da je manjšina narodne skupščine zavzela nasprotno stališče, ne ho povzročilo nobenih komplikacij, vendar pa se mora javnost opozoriti na to, da mora to gibanje ostati v gotovih mejah, ker ne more nihče prevzeti posledice nase, ako neče strnoglaviti Madžarske v nesrečo, si moramo biti na jasem, da je Madžarska v vojni z mogočno svetovno koalicijo izgubila izro.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V DUNAJSKEM NOVI MESTU.

LDU, Dunaj, 5. Večerni listi javljajo, da se izvaja stavka nameščencev južne železnice samo v Dunajskem Novem mestu. V teku dopoldneva so se pričela pogajanja s stavkajočimi. »Arbeiter Zeitung« poroča, da gre samo za malo nesporazumljenje glede izplačevanja plač tako, da se ho, ko se doseže sporazum, stavka v Dunajskem Novem mestu gotovo končala.

Proti atentatu na osemurni delavnik.

Ljubljansko delavstvo — mizarji, ključavničarji, kovači, kleparji, krojači, čevljarji, neki brivci, kroveci, zidarji, tesarji, nleskarji, urarji, usnarji in trzovski nastavitelci lid — bodo prihodnje dni na svojih shodih enerečno protestirali proti nečuvemu napadu belgirske vlade na osemurni delavnik!

Sodrug delavci, odzovite se novabilom svojih organizacij in osetite protestne shode kar najštevilneje.

Več v dondelikovem »Napreju.«

Kovinarji!

Proti napadom na osemurni delavnik bodo protestirali kovinarji na velikem shodu, ki se bo vršil tutri

v nedeljo donoldne v Iliriji. Začetek ob 9. uri donoldne. Pridite vsi!

Osemurnik v nevarnosti!

Združeni reakcionarci so napravili na nedeljno in nesložno delavstvo svoj prvi napad. Kakor javljajo iz Belgrade, je ministrski svet noblastil ministra za socialno politiko dr. Kukovca, da ukine osemurni delovni čas za malo obrt in ta naj tudi izda podrobne odredbe.

Mali obrtniki bodo sedaj rešeni. Zonet se jim bliža ona zlata doba ko bodo delali pomočniki in predvsem vajenci ne no 9 amnak no 10 po dva, naist in še no več ur na dan v zatohlih delavnicah in ustvarili in množili imetek in blagostanje prešernim moštrum. ki se še danes vesele da pri devetih urah ne ho ostalo, amnak da se ho reševanje male obrti nadaljevalo v tem tonu, v katerem so le začeli združeni klerikalno-liberalni mogotci.

Obrtnike hoče rešiti ministrski svet. Da je predsednik vlade Vesnić velik reakcionarec in kapitalistični zastopnik, to vemo že iz nekaterih njegovih izjav. Če bi doživeli narečbo, da morajo poleg vsake fabrike biti postavljene tudi vsaj ene vislice, ki se nič ne čudil če bi našli pod tako uredbro v prvi vrsti podpis Vesniča. On je tak no prirodi. Ravno tako se ne čudimo, če stoji pod naredbo podpis dr. Kukovca. On je liberalalec starega kova in naši liberalni demokrate za delavstvo niso imeli nikdar srca. Za obrtnike, katere danes rešujejo ga sicer tudi niso nikdar imeli, amnak sedaj pred volitvami se ore propadajočim demokratom za vlasove. Te hočejo dobiti od obrtnikov na račun delavcev.

Dočim ta naši stari liberalci in mladi demokrate nikdar niso razodevali čimnati za delavstvo in le torej povsem naravno in razumljivo da jih tudi sedaj ne le na stvar s klerikalci in njihovim »krščansko«-socialnim renkom čisto druga.

V tistem ministrskem svetu, ki je izdal noblastilo za omeitev osemurnika sedi tudi vodja klerikalne stranke in vodja krščanskih socialistov dr. Korošec. Niegov glavni orvan v Ljubljani je »Slovenc« in kot cepec mu služi »Večerni List«, s katerim neusmiljeno bje po »nasprotnikih delavstva«.

Ministrsko noblastilo nosi seveda tudi Korošev podpis. Sedaj pa vnašamo vse zavedno delavstvo, ki zna samostojno in dosledno misliti. Ali je to pošteno, kar vnašajo naši klerikalci na račun delavstva? Ali je to dostojno? Če bi bili naši klerikalci vsaj na zunan, toliko dostojni in odkritostni, kot so liberalni demokrate, in če bi odkrito rekli, da jim za delavce nač ni mnogo mar, bi to ne bilo ne je nič hudega, amnak bila bi to odkrita lasna in poštena beseda in vsak bi vedel pri čem je. Mi vemo vsi da so na svetu zastopniki dveh stvari: ena zastopa tiste, ki imajo druga na one, ki nimajo. Da imajo kapitalisti ravno tako svoje zastopnike in zagovornike kot li imajo delavci, to ni nič hudega. Hudo na je in nepošteno in nelojalno od naših klerikalcev če delavcem v lice kričijo: Mi samo mi in samo mi smo za vas, vsi drugi vas varajo — na drugi strani pa šef klerikalne stranke podpisuje omeitev naredbe, ki snada med najvažnejše pridobitve delavstva!

Ali je še kakšen delavec, ki more takemu hinavstvu verjeti?

Na drugi strani na mora vsak delavec uvideti, kakšno politiko bodo vodile naše meščanske stranke, če zmanjalo 28. novembra. Vsak tudi lahko nvidi, zakaj se unalo tako drzno izjavljajo nasproti vladni ludie. Oni vidijo v delavskih vrstah razkol in zato im raste orehon!

Delavci! Ali ni to dovoli resen opomin?

Ostra kritika.

(Konec.)

Kontrola, katero vrši izvršilni odbor moskovski, je omejena samo z nasilnimi sredstvi. Med te spada v prvi vrsti

ščjenje stranke

od vsake se tako neznatne opozicije. Točaka 13. moskovskih pogovov izrečno pravi: »V deželah, kjer delajo komunistične stranke legalno, se mora od časa do časa vršiti ščjenje njihovih članov, da stranka sistematično čistilo maloburjskih elementov, ki se v njo vtrlejo.« V ruski komunistični stranki se to izvaja v praksi na sledeči način: Vsake 3 mesece ima 5 »zarazljivih« komunistov sejo, kjer pregledajo imenike članov in izbršujejo vse, katere smatrajo za »nezarazljive«. Ta praksa, s katero se lahko na tako enostaven način otrese vsake opozicije, onemogočuje seveda vsako duševno življenje v stranki in to prakso zahtevalo od vseh strank. Tako je mogoče da no-vovečeni komunisti, ki so bili še včeraj nacionalisti, in na nezreli di-laki mečajo iz stranke ljudi, ki so v njej nselvi in li zasvetili svoje nat-

bolše moči. Na ta način se vstvarjajo klike, ki se nankrat lahko polaste vodstva stranke.

Tako manifest. Kaj bodo rekli na to naši komunistični voditelji? Koliko časa bodo še vodili? Leneva dne jih ho proglašila retorica za nezavestne in — konec bo slave! Ali je to demokratski princip?

Manifest pravi dalje: »Ni pa še dovolj, da se urava stranke praktično ne da izpremeniti. Obsto, tudi še taina urava. Ogromna večina strankinih članov je taine urave ni-ti ne ve zario in zato tudi ne more vlivati na njen sestav. Ta taina urava, to taina vodstvo le oravo vodstvo. Temu vodstvu je podvrženo vse delovanje stranke. Nad stranko torej vlada neka skupina iz kleti in vlviv strankinih članov na vodstvo stranke je enak ničli.«

Posledica take organizacije je samo uničevanje velikih socialističnih strank in ustvarjanje malih komunističnih sekt, kjer se »pravoverni« ločijo od »pravovernih« in kjer drug drugega izključuje iz stranke.

Take diktature si seveda ne da doostiti nihče, kdor misli demokratsko to se pravi kdor je pripravljen, da vsa oblast priha od spoadal ne na od zgoraj!

Do sedaj je v vseh socialističnih strankah veljalo pravilo, da mora biti stranka organizirana na popolnoma demokratski podlagi. Člani stranke ne na vodstvo so v stranki suverena oblast. Pred člani stranke se popolnoma javno in popolnoma svobodno razpravlja v vseh vprašanjih in večina članov utrdi in določi politiko stranke v posameznih slučajih. Samo trajno duševno delo in živo notranje življenje omogočajo posamezniku vlviv na stranko kot celoto samo notranje duševno življenje snala posameznika s stranko. Široka masa obsega ljudi neenakega znanja in različnega razumevanja zato je na potrebno čimomno duševno delo, da more ta masa voditi enotno politiko.

Moskovski štatut na je vpeljal popolno diktaturo voditeljev in unalo v stranki vsako kritiko in svobodno duševno življenje. Pisati povoriti in stranko zastopati smeo samo oni, katerim da vodstvo stranke potrdilo da so »pravoverni«. Kdor ne veruje sleno strankinemu vodstvu mora biti izključen. Taka praksa, ki nrenaša moč, iniciativo in vlviv v roke znanih in neznanih voditeljev, mora zamoriti vsako sodelovanje članov stranke.

Kako na je bilo, mogoče kljub temu da so doseveli ruski komunisti v Rusiji tolike uspehe?

Na to vprašanje odgovarja manifest: »Ruski socialisti so morali desletila delati taino in ustvarjati eno malhne skupine. Živeli so večinoma v inostranstvu in vodili so medseboj ostre bole, ker niso mogli voditi razrednega boja s sodelovanjem mase. Že en sam časniški članek ih je razdvajil v nekoliko skupin. Sektaštvo, nestroplivost, in izključivost so glavni znaki njihovega razumevanja politike. Ko tim le na bila dana možnost sodelovanja med ruskim narodom, so prišli iz inostranstva voditelji, ki so poznali najnovejše rezultate znanosti. Ti so prišli med maso, katere net stoletij nihče ni ničesar vprašal, amnak le bila navašena samo poslušati in pokoriti se. Ta masa je preel poslušala uradnike, ker se le hala kogaškega biča, in na one, ker se le hala kazni božje. Novi voditelji torej niso za maso nič drugega, kakor novi proroki, katerim se ne odgovarja, amnak se um pokoril. Novega nauka ta masa ni sprejela kot svoje nrenpranje, amnak kot neko novo odkritje in razodele. Nove teorije in nova politika s katero so prišli ruski bolševiki med narod, imajo svojo socialno podlago v kulturnem stanju azijskih narodov. Evropski proletariati na se le že davno otresel nraznoverja v vsemodnost in vsemodnosti boja in vladarja in svojih strankarskih orvakov. V delavcu se je vzhujil človek, ki misli, ki hoče da se ga v stranki vnaša in da tudi on v njej sodeluje in ki ne troi nobene tiranije več.

Marks je že zdavnaj rekel, da je socialistični pokret gibanje ogromne večine v korist ogromne večine. Če soče ta večina, stvoriti novo društvo, potem mora stvoriti socialistično stranko, kot stranko organiziranih razredno razvitih mas, ki bodo snosobne da vzameo v svoje roke organizacijo novega gospodarstva in nove države.

Zato je smatrati ooskus, da se ukinečo posamezne stranke v posameznih deželah kot avtonomne z popolnoma norešen. Kaiti nemogoče je uravnavati in voditi politiko stranke, ki obstoji v kaki deželi, iz mesta ali iz kraja, ki leži izven te dežele. Vse socialistične stranke veče in snala skupen cilj: metoda razrednega boja v gospodarstvu in v politiki. V dnevali praktični politiki

na obstoje velike razlike. Ali imajo svoj izvor v raznovrstnem kulturnem, gospodarskem in socialnem razvoju različnih narodov in držav.

Grupiranje strank in način boja v posameznih državah je odvisen od dosedanjih zgodovine te ali one države. Pri istem gospodarskem razvoju so se obdržali fevdalni razredi tu več, tam manj. Ponekod prevladuje voljaška diktatura drugod kmečka, znotraj drugod buržoazna demokracija. Ponekod so razredi organizirani drugod ne. Ponekod je vera vsesplošna drugod na javna beseda. Zato je absurdno, da bi mogli izvenemec, ki nima neposrednega stika s socialnim in političnim življenjem kake države, ki v njej ne živi, ki ne pozna njenih problemov, ki

ne razume njenega duha, od zunaj sem ukazovati, kaj naj se dela in kakšna politika naj se vodi! Stranke v posameznih državah ne moreto biti proti internacionali v razmerju kaprila do generala. Internacionala daje lahko nasvete, ali o politiki strank v posameznih državah odločijo vsaka stranka za sebe. Člani stranke, ki to politiko vodijo imajo suvereno pravo odločevati o svoji politiki, ne na neki daljni odhod iz Moskve. Moskovski odbor si na lasti izključno oblast, da odločuje tudi o domačih prilikah v drugih državah in hoče odločevati tudi o tem, kakšna politika naj se vodi v njih. Stranka, ki sprejme tak novotvoreni preneha biti stranka in se pretvori v ruski pododbor.

XII. redni strankin zbor v Celju.

(Dalle.)

Nam je to popolnoma razumljivo, da so te lene nade prišle iz src in glav, ki niso nikdar poznale socialističnega nauka in niso imele nobene, pa nima niti tem, kako je kapitalizem minil, prišel in kako pride tudi socializem, kadar bo kapitalizem toliko senilen, da nastopi njegovo umiranje, in ko bo proletarijat kot njegov naslednik polnoten, da se lahko nasadi na njegovo mesto. Razumljivo je, da so se taki pojavi pojavili tudi pri nas in v veste, kako so se no vojni nenehkrat napolnili socialistične vrste tako, da smo se naravnost čudili. Radikalizem se je povsod razprostrl, najbolj na se v deželah, kjer socialistično gibanje datira šele od najnovejših dob. V Franciji je nastalo šele pred 60 leti, in v Angliji, kjer je staro že sto let, nima radikalizem ugodnih tal. Pri nas je socialna demokracija nastala šele leta 1896 takrat ko so v gostilni pri Virantu na prvem zboru sedeli vsi socialisti demokracije okoli ene mize. Jaz bi rekel, eno, na kar radi pozabijo razni gospodje, ki mislijo, da se v 24 urah vse izpremeni: Kar je bilo storjeno za delavstvo in da se je njegova moč tako znatno povečala, je napravila socialna demokracija iz sebe, potem organizaciji in neumorne dela! Če pogledate strokovne politične in gospodarske organizacije, se boste že iz tega samega lahko kat naučili in moralno priznati da je to nekaj, kar je treba respektirati ter da jih je vse stranka vzgojila sama iz sebe! In če to priznate, morate priznati tudi to, da je uspeh v tem kratkem času od strankinega obstoja sem čudovito velik. In gospodje anarhisti ne bodo v sto letih izvršili tega dela kakor za je naša stranka izvršila v 25. letih.

Opornostim je tudi pri nas velika. Prišlo je do razčrpa v proletarskih vrstah. Ta razcep je bil pošteno lahko na tudi neopostno zamišljen, če ne na tu ne homo razpravljali. — Kakšne metode v pobijanju drug drugega se je pri tem uporabljalo, o tem ne bom govoril.

Ce omeniš kaj o zedinjenju ti prihajajo nekateri in pravijo: res, ali pri nas v Sloveniji je tako, na Hrvaškem v Bosni in v Srbiji je pa tako! Ali, druzi moji, vse je rekriminacije ne namerajol! Razumeti moramo, kako zakaj je prišlo do vsega tega! Vzroke razumeti in jih potem odpraviti! Brez odstranitve vzrokov se ne da ničesar doseči. Mi moramo gledati na to, da se ti vzroki vendar enkrat odpravijo da pridemo do združenja proletarijata!

Členi delegati! Kdor bi mislil, da se uedinjenje da izvršiti v 24 urah, se moti! Udarci se prav hitro izvršijo, bolečine, ki sledijo pa ne izginejo tako hitro. Če padete čez stornice in se vam v hlini lahko kaj zrodi, potem na potrebujete mesece in leta, da popravite to kar se je zgodilo. Vi razčlenite delavstvo v enem trenutku, potem na je treba težkega dela, da ga znova združite. Priznavam in konstatiram, da pri nas stvari niso toliko dozorele, da bi se moglo uedinjenje izvršiti. Vseled tega pa ne gremo med posmiste, da bi mislili, da se nikdar več ne da popraviti, kar se je zgodilo, ali da bi verjeli, da nikdar ne pride do združenja proletarijata! Mi se prav dobro zavedamo, da pride slet ali brei do združenja, ker zahteva to zgodovinski razvoj naše družbe, zakon, kateremu se ne izognemo. Pri tem na ne smemo pozabiti, da je človek tisti medij, ki ga zakon potrebuje. Zakon in fatalizem ni vseeno. Zakon na tudi ne pomeni, da sedimo pri črni kavi in čakamo, kaj se bo zgodilo. Mi moramo zakon spoznati in če smo ga spoznali moramo ga dati na to, da delamo za ta zakon — Ognjeni jeziki se gotovo še enkrat ne bodo prikazali nad nami, da bi nas

razsvetlili temveč sami moramo zaviti roke in gledati od dne do dne, kaj moremo storiti za dosego zedinjenja. Prevedati moramo vse možnosti, ki se nam nudijo in predvsem stoniti v priateliske stike.

Danes na niti naša socialna demokracija v ožjem pomenu v Jugoslaviji še ni plemenita. V svoji sredi imamo sodruva Bukčeva kot čista, ki nam prinaša pozdrave od bratske stranke! Od katere stranke? Od socialno demokracije stranke v Jugoslaviji! — In na smo socialno demokracijska stranka v Jugoslaviji! Ali ni nekaj komičnega v tem? Sami sebe ne pekem drugim pozdravljamo, namesto da postanemo eno. Jaz mislim, da za združitev, socialno demokracijskih frakcij v tej državi ni nobenih velikih težkoč. V programu ni razlike. Treba ni drugega kot popraviti nekoliko formalnosti, da se zedinjenje izreče. Mislim, da bi bila naloga bodočega izvrševalnega odbora, da to delo izvrši. Posebno na sedaj, ko so volitve pričakuemo da hrvaški in srbski sodruzi pošljejo prav veliko svojih zastopnikov v klub bodočih socialističnih poslancev, ter da ti izvrše združitev strank v eno skupino. Ne smemo pozabiti, da speli proletarijata lahko za nekaj časa zanemari da pa tudi ljubljanska meglja ni navsezadnje tako gosta da se ne bi razkadila.

Komunisti počelo uvideti, da prav gotovo ne napravijo nobene revolucije, in počelo razumeti, da je izvršitev revolucije mogoča le v zrelosti proletarijata. Vsi na yemo da je za tako zrelost treba še prav mnogo težkega in resnega dela. In eno tako delo je zedinjenje proletarijata ne samo našega, marveč vsega sveta. Če na ločemo njegovo zedinjenje sedaj moramo računati s tem da dobimo v svoje vrste tudi vse socialistične frakcije, ki so danes več ali manj različne od nas. Res je sicer, da je to le s težavami mogoče, da pa nikakor ni nemogoče, se je v manjši meri že pokazalo tu pri nas, ker se je mala skupina centurmasjev, priključila socialni demokraciji. Če se skupno ž njol bojuje za skupni cilj. Če govorimo o zedinjenju solah seveda ne smemo, prezreti da so težave marsikje večje kot tukaj. Na Hrvaškem, v Bosni so n. br. večje, seveda ne toliko iz stvarnih, kot iz večinske osebni razlogov. Hrvaški centurmasi so nedavno objavili svoj volilni manifest. Čital sem ta manifest precej nozorno in ko sem ga prečital, sem se vprašal kje so pravzaprav tiste velike težnje, tista velika načela, ki nas ločijo. Kaj hočejo ti ljudje pravzaprav drugega kot mi? V čem vendar se razlikujemo njihova nota od naših? Prišel sem do zaključka, da med nami in med njimi ni prav nobenih bistvenih razlik. In v Srbiji, kjer socialna demokracija že kar več bilo ni? Poslušam sodruva Landeviča v Belgradu, ki se je še do predčerašnjem prištevati komunistični stranki na niti pravi, da III. internacionala ne more priknati iz teh in teh vzrokov, — iz istih — kakor jaz izjavil je, da hoče socialno demokracijsko stranko, kakršna je bila pred vojno, — kakor jo hočem jaz. Da, kaj nas pa potem še loči pravzaprav? Ali če pride do tega, da bi se zedinili na čutite da tisto, česar ni vendar je. In če potem pokušate tisto, kar nas loči odstraniti vidite, da to kar ne gre in ne gre. Kaj pa je pravzaprav tista ovira? Stvarni razlogov ni posebnih ali so strašni osebni! Jaz da nat sedim skupaj s tistimi, ki le o meni to in to govorijo in to in to mislajo? Kaj pa mislite? — Glejte, to je tista težava. Toda sodruvi, če nam je res kaj za zmago delavskega pravim, da se te težave mor a to premagati! Jaz zahtevam od volaka nele, da gre, kadar je treba, z baionetom proti balo-

netu temveč tudi, kadar je treba, da gre proti samemu sebi: zahtevam od nje, da zna samozatajevanje kar je zame veliko več vredno kakor da zna z baionetom sukati okrog sebe. Če hočemo zedinjenje, moramo odpraviti vse te ovire. Čeprav je to marsikateremu težko, ali neizogibno potrebno je zaradi uspeha stvari same! In eno je gotovo: da ne bomo doživeli nobenega zedinjenja, če bomo začeli razprave s tem, kar je bilo. Če bi tako začeli, potem se bodo iz arhivov privlekli razni listi iz lanskega leta iz katerih se bodo recitirali članki in osebni napadi. Na ta način seveda se bo nogaanje za zedinjenje gotovo razbilo.

Zedinjenje proletarijata je mogoče je, če izrečemo trdno voljo, da smo brez ozira na svojo rahločutnost za zedinjenje in edinstvenost proletarijata, ter da hočemo začeti novo življenje, ki bo res v interesu proletarijata, katere stvar je več vredna kot vse naše prerekanje. Jaz izjavljam za svojo osebo: če je mogoče poizkušati zedinjenje proletarijata, ki je zgodovinsko neizogibno s tem da zatajim nekaj osebnega v sebi. — recimo, da pozabim, da mi je kdo rekel »lumo« ali »izdajalec« — jaz sem pripravljen to storiti ker vem, da bo zgodovina znala ceniti te žrtve, ki jih more dati oseba. V tem smislu bi želel da sledi bodoči izvrševalni odbor stranke cilijh po zedinjenju proletarijata v vsej Jugoslaviji in da skuša izrabiti vsak neoden moment za združene med razvidnimi brati. In jaz menim, da je ravno slovenski del proletarijata najbolj poklican v to, da dá iniciativno za akcijo zedinjenja, ker je sam pokazal v svojem lastnem krogu kako se more to doseči in je bil v tem boju najbolj prizadev.

Členi delegati predlagam vam resolucijo. Želim da to resolucijo sprejmete tako, kakršna je:

Resolucija zedinjenja jugoslovanskega proletarijata.

XII. redni zbor jugoslovanske socialno demokracijske stranke naplaša mino potrebo smotrenege dela za dosego čim popolnejšega edinstva delavskega razreda v Jugoslaviji in po svetu solah. Končna dovršitev socialne revolucije uspešna izbira proletarske zmaje in varna ureditev njenih prihoditev ni mogoča, dokler se ne združi pod zastavo socializma pretežna večina ljudstva in dokler ne postane sposobna za izvršitev svoje zgodovinske naloge, za odstranitev kapitalističnega izkoriščanja in pripravo in za vzpostavitev socialističnega družabnega reda, v katerem izvine z razredi vred tudi vsako zatiranje. Razdvojenost proletarijata, ki je sledila svetovni vojni, slabi delavsko moč, nadaljuje obstanek kapitalističnega sistema in otežčava tudi v sedanosti boj za zložitje delavskega položaja, ki je pogoj okrepčanju zatiranega razreda in njegovi končni zmaji.

Jugoslovanska socialna demokracijska stranka obžaluje razdor v delavskih vrstah in smatra slei ko prei za mino nalogo vsega zavednega proletarijata storiti vse, da se odstrani spori in nesporazumi in doseže edinstvo delavskega gibanja. Izjavlja na da ima tudi edinstvo svoje nogo, le če naj služi resnični osvoboditvi. Le če se združi za odstranitev kapitalizma in za realiziranje socialističnih idealov s sredstvi s katerimi je izvedba takega preobraza z ozirom na nosnečinice in ovirajoče sile mogoča more proletarijat definitivno zdrobiti svoje verige in ustanoviti družbo iz katere izvije za vso bodočnost možnost izkoriščanja in zatiranja.

Medtem, ko se mora torej socialistični cilj smatrati za neizogiben povoi vsakega proletarskega združevanja in se ne more odnehati od temeljnih načel, ki so s ciljem samim v zvezi je pa na drugi strani za dosego edinstva neizogibna toleranca v vseh nebstvenih, zlasti taktičnih nazorih z ediniim pogojem organizacijske discipline, no kateri mora tudi v takih zadevah manjšina priznati pravilne sklene večine ne da bi se zaradi tega morala odrekati svojemu posebnemu mišljenju in pravici, da ga skuša v organizaciji legalno uveljaviti.

Dosedle je Jugoslovanska socialna demokracijska stranka vedno pripravljena pozvalati se z vsako proletarsko stranko o združitvi in se dejansko sploiti z vsako tako skupino, ki priznava socialistični cilj in demokracijsko načelo pri čemer pa je neizogibno da vodilo vsako tako akcijo poklicani in odgovorni organi stranke. Vsako ruvanje v organizacijah, ki gre pod pretežno uedinjavanja preziraie konstitucionalne strankine za-

stone le za razdiranjem stranke, odklanja strankini zbor z vso odločnostjo.

Za prvo nalogo v smeri uedinjenja smatra zbor strnitev socialno demokracijskih frakcij v Jugoslaviji v eno celoto V ta namen priporoča poslancem, ki bodo izvoljeni v konstituantu in ki naj tam ustanove socialno demokracijski klub, da stonijo inkoj v zvezo s socialno demokracijskimi poslanci iz drugih delov države. Nadalje nalaga izvrševalnemu odboru, da stori potrebne korake za sporazum o vseh vprašanih, o katerih je potreben, da se more izvršiti v čim krajšem času sniitev vseh socialnih demokratov v Jugoslaviji.

Zbor na poblašča tudi izvrševalni odbor in parlamentarno skupino, da porabi vsako priliko, ki bo omogočila sporazum s sorodnimi strankami in ima nalaga zlasti posredovanje za odstranitev težav med socialističnimi skupinami, ki so sicer dozorele za združitev ali na vsaj za tesnejšo koalicio. V tem zmislu pozdravlja pristop centurmaske skupine v Sloveniji, v katerem vidi možnost nadaljnjih uspehov v brizdavanju za uedinjenje tudi na širšem polju naplašajoč, da morajo skupni interesi proletarijata najti toliko priznanja da oremarajo eventualne osebne pomisleke, ki bi motili ovirati delo koncentracije tudi tam, kjer ni tehničnih stvarnih razlogov za take ovire. Priznavajoč, da je osebna občutljivost v mnogih slučajih razumljiva in opravičljiva, pričakuje zbor vendar od vsakega sodruva, da ho v korist skupni stvari proletarijata pripravljen donrniti tudi žrtve samozatajevanja, kjer je to potrebno za dosego višjega cilja v interesu delavskega razreda in uspešitve socialne revolucije. Zbor je globoko prepričan da bo zavečno delavstvo, znalo no zaslugi omeniti in hvaležno priznati vsako požrtvornost v korist najvišjemu idealu sedanjosti, osvoboditvi delavskega razreda in s tem vsega človeštva iz materialne in duševne sužnosti, ki je neizogibna posledica kapitalističnega sistema. — (Resolucijo je zbor soglasno sprejel).

Ko prečitate „Napreč“, ga oddajte Vašim prijateljem!

Politične vesti.

+ Dr. Rybar in dr. Gregorin sta odstopila od svojih kandidatur pri NSS ozioroma pri JDS, kakor javljata v skupno podpisani izjavi, potem ko sta predložila vprašanje svojih kandidatur »Narodnemu svetu za neosvobojeno domovino«, da jima da potrebne direktive, »Narodni Svet« je po »vsestranskem pretresovanju položaja« obo pozval, da odstopita od kandidatur. Kar sta gospoda tudi storila v splošno zadovoljnost — svojih naslednikov.

+ Na volilnem shodu JDS v hotelu »Union« so govorili štirje govorniki. Ali bi ne bil dovolj eden?

+ Za svobodne volitve in proti veleizdajniški agitaciji. Listi poročajo, da je minister za notranje stvari v Belgradu izdal obiastem okrožnico, kjer dale navodila »za svobodne volitve« in kako naj se prepreči »vleizdajniška agitacija«. Kaj je veleizdajniška agitacija, ne pove poročilo, vsekakor pa je naperjena ta odredba proti svobodnim volitvam in agitaciji. Volitve v konstituantu bi morale biti izraz narodne volje, tako se bodo pa vršle pod pritiskom reakcije in že danes kaže, da ne bodo čiste. V agitaciji za volitve bi morala vladati popolna svoboda in prepričani smo, da se bo to zavratni terorizem maščeval nad tistimi, ki ga izvajajo. Klerikalci in demokrati niso izveti.

+ Gospoda dr. Tavčarja so poslali v ogenj. Slovenski liberalci so imeli večeraj volilni shod v Unionu v Ljubljani. Udeležbo okolo 600. Ljubljanski župan je povedal svoje stališče po svoje. Ne gre mu v glavo socializacija in stanovanjska beda. Zato je oboje označil po svojih nazorih, kar je bilo ljubljanskim puržarjem, ki se še nikdar niso bavili s socialnimi vprašanji, še precej všeč.

+ Klerikalna agitacija po deželi se poslužuje staroznanih in dobro preskušanih metod. Prižnica in spovednica igrata glavno vlogo. Posebno spovednica, kjer se duhovnim gospodom iz nežnih ženskih ust odkrivalo vse njim seveda popolnoma nezane skrivnosti in sladkosti tega posvetnega življenja in poželenja. Ta odkritja oni spretno izrabljajo v agitacijske svrhe, kar jim je posebno sedaj lahko mogoče, tik pred sv. Martinom, ko v moskih žljah deluje kipeči vinski mošt. Noč ima svobodno, mošt pa tudi. Ker je pa svet danes ves pokvarjen, tudi moski svet, zato se fantje in možakarji zlasti iz vinorodne Dolenjske in bližnje Stajerske trumoma vozijo v — Zagreb! Vse postaje so polne moskega sveta. Če vprašate koga, kam se polje, vam pa odgovori z zado-

voljno — hudomušnim nasmehom: V Zagreb, mošt prodajat. — Volilni »moštel«

+ Ureditev mej napram Bolgariji. Po poročilih s poblaščenimi strani se bo Podgorica, Bosilgrad in drugo novo ozemlje, ki nam je bilo po mirovni pogodbi pridrženo, zasedlo dne 6. t. m. Našim četam je dano povelje, da dne 6. t. m. zjutraj zasedejo novo ozemlje. Medzavezniška komisija v Sofiji je o tej zapovedi obveščena in bo dala bolgarskim oblastvom navodila, da izvrše predajo ozemlja v redu. Raznojitve novega ozemlja ob Bolgarski se ni izvršila definitivno, ker se medzavezniški komisiji ni posrečilo dovršiti svoje delo prej, preden je nastalo slabo vreme. Vseled tega se bo končna ureditev naših novih mej napram Bolgarski odgodi na spomlad. Za sedaj se bo izvršila samo začasna razmejitev novih pokrajin. Za prihod naših čet v Caribrod in Bosilgrad se pripravljajo velike svečanosti. — LDU.

+ Razkol v francoski socialistični stranki. Lenin s francoskimi »komunisti« ne bo zadovoljen. Izdelan je predlog za pristopek tretji internacionali, ki se bo predložil kongresu francoskih socialistov. Izdelala sta ga Cachin in Frossard s sodelovanjem posebnega komiteja in članov odbora za vzpostavitev internacionala. Predlog ima 8 velikih oddelkov: poslednji odedek se bavi s pogoji za pristop in veit med drugimi: Iz Moskve stavljeni pogoji so v bistvu sprejeto, Stranka sklene nadaljevanje propagande, da pridobi vse politične organizacije za komunizem, Strojovno organizacijske internacionala amsterdamske, čije politika je identična s politiko druge internacionala, mora s to vred biti konec. V bodoče bodi ime stranke: socialistična stranka, francoska sekcija komunistične internacionala.

+ Pred francosko zasedbo ruhrskega ozemlja? Po poročilu generalnega tainika mednarodne komisije strokovnih organizacij v Amsterdamu, Fimmena, je ta komisija po proučevanju mednarodnega položaja prišla do zaključka, da Nemčija ne izpolnjuje v polni meri obveznosti, ki jih je prevzela v Spaji, vsled česar bi bila navzile resnim posledicam, možna zasedba ruhrskega ozemlja, ki je predvidena v omenjeni pogodbi. V to svrhu je bila poslana v ruhrsko kotilno posebna komisija, ki bo proučevala razmere na licu mesta. Poročilo te komisije poda pravo sliko glede morebitne zasedbe ruhrskega ozemlja mednarodnemu kongresu, ki se sestane dne 22. novembra v Londonu.

+ Izmenjava različniških listov za poljsko — ruski predhodni mir se je izvršila v Riei dne 2. novembra, ob sedmih najstih.

+ K volitvam v Zedinjenih državah V naših časopisih se zadnje dni piše, da je za predsednika Zedinjenih držav izvoljen senator Harding. Te informacije niso točne. Po ameriški ustavi se vrši volitev predsednika republike prvi ponedeljek po 1. novembru. Letos je padel 1. november na ponedeljek in se bodo morale izvršiti volitve predsednika šele 8. t. m. Volitve, ki so se vršile dosedaj, so bile volitve za kongres in so po došlih vesteh prinesle zmago republikancem, to pa še ni nikakršno merilo, da bi se vnaprej moglo presoditi, kdo bo izvoljen, ker se je pripadalo n. pr. pri volitvah predsednika Mac Kinleyja, da je bila večina kongresa demokratska, predsednik pa republikanec. Pri volitvah predsednika odločuje bolj popularnost kandidata brez ozira na stranke. Rezultat dosedanjih volitev za kongres niti nimaanje ni dokaz, da ne bi mogel biti predsednik Zedinjenih držav demokrat, ki bi nadaljeval borbo za one ideje, za katere se je boril Wilson.

+ Amerila ne zahteva od Nemčije nobene odškodnine. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona: »Central News« doznajajo iz najvišjega diplomatskega washingtonskega vira, da bodo Zedinjene države vrnille vse med vojno zaplenjeno nemško imovino in da bodo vztrajale pri tem, da se od zaveznikov, zlasti od Francije zahtevana obnova po Nemčiji zniža na najmanjšo mero.

+ Razgovor. Prva služkinja: Eno željnato glavo bi rada kupila, pa je ni nobene več. — Druga: Poldi k »Večernemu Listu« tam imajo eno tako, da jo vzdigniti ne morejo.

Organizacijski vestnik.

Vestnik Svobode.

Dramatičen odsek »Svobode« uprizoril v nedeljo, dne 7. t. m. v Travnovi dvorani na Glincah rodbinski dramo v treh dejanjih »Sin« spisal E. Gangl. Vstopnice se dobijo v prodajalni konsumnega društva na Glincah in v Rožni dolini. Začetek ob 19. uri.

V Tržič, Podružnica delavske izobraževalne zveze »Svoboda« priredi v nedeljo 7. novembra ob 2. uri popoldne v dvorani konsumnega društva predavanje. Predava a. Dražlj iz Ljubljane o vtihs s potovanja po Češkoslovaški posebno pa o delavski zadrudni in telovadni organizaciji v Češkoslovaški. — Predavanje bo vsestransko zanimivo zato se ga naj vsi sodruzi in so družice zanesljivo udeležo.

Dnevna kronika.

Vsestransko spreten in uporabiljiv gošpod je brez dvoma naš predsednik vlade, g. Milenko Vesnić, ali kakor ga na kratko kličemo gospod Mile. V krogu, ki so mu še bližji, mu pravijo tudi Mileleben, dragi Mileleben, tako kakor se n. pr. imenuje različne Mojze in Sare Majšeleben in Saraleben. Torej gospod Mileleben je v prvi vrsti odlični diplomat. O tem ni danes nobenega dvoma. Francoski govori periktno — kaj hočete več? Potem je odlični žurnalist. Odlikuje se zlasti s svojimi demontirami, katere pošilja v svet preko tiskanih uradov ali pa preko g. Vase Kneževića. Njegovi demontirami so bili v Franciji tako znani, da so se jih zbal vsi francoski žurnalisti. Da bi se ga odkrili, so ga imenovali častnim članom vseh mogočih društev, samo da bi dal mir. Tako je postal gospod Vesnić član, ali kakor se po francoski pravi, »membre« vseh mogočih institutov in institucij. Ker je pa membru vina malo nesla, je odkril gospod M. V. v sebi novo zmožnost. Začel se je pečati z valutami, kar je bilo v Parizu lahko, ker dr. Žerjav tja ni mogel poslati g. Kerševana. Za valute je pa treba groše. G. Milenko ni bil v posebnih zadregah zaradi tega. Ko je srbska vojska največ trpela, ko je srbsko prebivalstvo doma in v tujini stradalo in hodilo po svetu golo in bos, so začeli plemeniti zavezniki zbirati denar za pomoč za bedno srbsko dečo, za Rdeči križ itd. in poslali so groše na parisko poslanstvo, kjer je gospod g. M. V. On je seveda smatral v prvi vrsti sebe za najbogatšega in najbogatšega sirote pod milim Bogom in je »naklonil« sebi en milijone frankov, torej zdrave valute. Tega je tako dobro založil ali naložil — točno se to ne ve — da tega milijončka ni bilo mogoče najti čez 3 leta. Ko so pa druge sirote vzdignile krik, je g. M. V. ta milijonek brez »našle« in ga baje »vrazil«, seveda brez obresti in ostalih dobicikov, katere je mogla nesti zdrava valuta. Vse to je stalo lepo popisano v belgajskih listih, iz katerih to posnemamo. Seveda gospod Mile je o vseh teh stvarih molčal kot grob. Ne, ni molčal. Zakaj pa ima Presbiero in g. Kneževića in »Samoupravo«? Preko teh je proglasil vse to za osudno laž, za katero se on, ki je »membre«, absolutno ne briga, posebno pred sodiščem ne... Tam so sili in natančni gospodje in silno mnogo dalo na dokaz. On pa na dokaz ne da mnogo, tudi na ameriške ne. On je namreč kot finančni talent tudi prišel v stik z ameriškim dolarji, ki so najbolj zdrava valuta. O njegovih dolarjih poročajo bosanski »Težaki Listi« nekoliko natančneje v svoji 21 številki. Za »bosensko hercegovinski fond« so namreč Bosanci poslali iz Amerike enkrat 1500, enkrat pa 481 dolarjev na naslov g. M. V. v Pariz. Ker pa od uprave fonda niso dobili nikakega prejemnega potrdila, so vprašali v svoji nesramnosti ameriško pošto, kaj in kako je z dolarčki. In ameriška pošta je odgovorila, da je ta denar dostavila g. Milenko Vesnić in povedala tudi natančen datum, kedar. To je seveda za g. M. V. neprijetno odkritje, ampak on bo rekel, da je smatral sebe pač za velikega siromaka, kar bodo seveda vsi diplomati radi potrdili... Drugače pa je g. M. V. velik patriot, ki se je zelo zanimal za bolnike. V pariskih listih je čital (francosko namreč zna), da v Srbiji bednim bolnikom primanjkuje zdravil. Bistra glava je takoj spoznala položaj in poslal je žurno na Kri za bolnišničarje, seveda z diplomatskim pečatom in z uradno pošto. Zabojučku je prišlo pisanje na nekega sorodnika odličnega radikala Voislava Šole, kjer je stalo, naj medikamente proda, za sebe pridržijo provizijo in ostanek odpošlje. Toda g. M. V. je obračal, carinariji so pa obrnili — namreč diplomatski kovčeg in ko so našli dragoceno vsebino, so jo skrbno spravili in čuvali, dokler se stvar ne pojavi. Pojasnila je, kakor poroča belgajski »Progres« šele sedaj, ko je prišel g. M. V. v Belgrad. Kot najvišji funkcionar v državi je odločil, da se mora kovčeg takoj oddati g. Šoli, ki je prodal dragoceno vsebino drogeristu Miškoviću v Sarajevski ulici v Belgradu za 50.000 dinarjev, da je dobil g. M. V. svoje solde — menda za pot v Italijo. Drugače bi bila pogajanja z Italijo seveda zopet odložena zaradi te proklete carinarije. Sedaj seveda, takoj po povratku iz Italije, bo g. M. V. zopet vprejel Presbiero in gospoda Kneževića in »Samoupravo« in dokazal bo, da vse to ni nič res in da se on z gnusom obrača od frankov, od dolarjev in medikamentov... Drugače je pa g. M. V. čisto pošten in dober človek, je »membre« in veran zaveznik in soliden državljani in predsednik vlade kraljevine SHS.

Volenjske okraje novomeškega sodišča. Vsekakor si napravimo lahko približno sliko, koliko volilcev se bo udeležilo volitev v kranjskem okrožju.

Rekord rekamacij. V kranjskem volilnem okrožju je bilo podanih zelo mnogo rekamacij za vpis volilnih upravičencev. Rekord je dosegla občina Žiri, ki začasno pripada okrajnemu glavarstvu v Kranju. V prvotni, 338 volilcev broječi imenik se je še naknadno vpisalo 369 volilnih upravičencev.

Klerikalne mahinacije. Iz volilnih imenikov je posneti, da so bile podane zelo številne rekamacije ravno v onih občinah, ki so popolnoma v klerikalni oblasti. Med vsemi prvačijo občine Kranj in Ljubljanska okolica, kjer se skušajo klerikalci na vsak način vzdržati na površju.

Prodaja koroških poštinih uradov v upravo Avstrije. Med 26. in 29. oktobrom smo predali koroške poštne in brzojavne urade razen uradov Dravograd, Kotlje, Quštanj, Prevalje, Mežica, Črna pri Prevaljah in Jezersko, avstrijski poštini upravi. Ker so odšli koroški poštini uradi v inozemstvo, kamor je dovoljen samo pisemski in paketni promet, se vrši promet seveda po mednarodnih predpisih.

Vlaganje prošnje za službeno mesto pri poštini upravi. Poštino in brzojavno ravnanstvo naznanja, da so vsa službena mesta pri poštini upravi zasedena. Vseled tega je vsaka prošnja za podelitev kakršne koli službe brezuspešna.

Nove jugoslovanske novčance. Zastopniki ameriške družbe se pogajajo z Narodno banko za izvršitev novih novčanic, ki naj bi se napravile po vzorcu ameriških na vishnjekastem papirju.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek dne 8. novembra ob 3. uri v obdobju, Prečna ulica 4.

Kredit za obnovo porušenihi mlinov. Finančni minister je otvoril v ministrstvu za prehrano in obnovo poseben kredit 1.200.000 dinarjev, ki se bo porabil za obnovo porušenihi in poškodovanihi mlinov v severozahodnih krajih države.

Protič je strasil po Ljubljani. Včeraj se je po Ljubljani raznesla novica, da je Protič Stojan Siloviti došel v Ljubljano. Novica je bila samo strašilo.

Profesorjeva nesreča. Profesor Evgen Jare se je s svojega vozila z izvoščkom po Celovski cesti skozi Šiško. Pri Vodnjakovih hiši se je kočiji zlonilo oje ter je kool nato prevrnil kočijo v občestni jarek. Izvošček je zletel s kolia, profesor pa v jarek.

Tatvina koles. Dva mlada elegantna mladeniča sta ob 7. jutraj z vso drznostjo odpeljala iz pisarne Antona Stadlerja v Sodni ulici črno pleskano, 6000 K vredno »Fiska« kolo. — Iz veže Košakove gostilne na Krekovem trgu je bilo gostilničarju in posestniku na Fužinah Antonu Kalisku ukradeno novo, 2000 K vredno kolo.

Premog. Ker so na glavnem kolodvoru med tračnicami pobirale premog, je policija ovadila več revnih žena sodišču zaradi tatvine premoga.

Tatvina perila. Prodajalki Josipini Murnikovi je bila iz podstrešja njene samotne hiše na Cesti ob gorenski železnici ukradena posteljna odeja in večja množina perila v vrednosti 4210 K. Tat je nepoznan.

Velik vihar na sodišču. Med kmeti pričami in obtožencem — tatom je bil včeraj pred ljubljanskim sodiščem velikanski krik in prepri. Pravi vihar. Kmetje so hoteli tatui, ki jim je pokradel okoli 150 kg krompirja z nivi, skop linčati. Anton Vidrih je priznal, da je štirikrat v nahrbtniku vzel z nivi krompir in je zato prejel 4 mesece težke ječe.

Okradeni grof. Grof Rihard Orsich ima grad na Zgor. Bregu na Stalerskem V ta grad je nedavno vlomila večja družba tatov ter grofu odnesla razne vrednosti, dragocenosti in hišne opreme v skupni vrednosti 57.100 K. Nekaj tatov so spravili pod ključ, njih glavni pa je še pravočasno pobegnil v neznane kraje. Grad so tatovi grofu dobesedno oplenili, kot so to smeli slavni vojskaki — junaki po raznih bojnih frontah.

Usoda Nikitovega agenta. »Politika« javlja: Agent bivšega kralja Nikole, bivši kapetan črnogorske vojske Mato Todorovič, ki je bil v Gaeti povišan v komandirja — majorja, je bil poslan v Črno goro, da bi izžval nemire, pa je bil pred nedavnim časom aretiran. Pred kratkim se mu je posrečilo pobegniti iz preiskovalnega zapora ter je nadaljeval svoje delo, pa tudi tokrat ni imel sreče. Dne 28. in 29. oktobra se je orožniški oddelček spopadel pri selu Buži z njegovo četo in je bil Todorovič v teh bojih ubit.

Društvene vesti.

— Splošna organizacija vojnih vdov in sirot za Slov. pozivlje vse vojne vdove in sirote na protestni shod radi nastavitve podpore. Shod se vrši v nedeljo, dne 7. t. m. ob 9. dopoldne v prostorih »Zlatoroga«, Gosposka ulica.

Po svetu.

— Zakon o prisilnem delu se je v več krajih Bolgarske že uporabil za javna dela. Vsi moški prebivalci od 20. do 55. leta so pozvani na 6. t. m. na 10dnevno prisilno delo pri popravilju cest okoli Sofije.

— Stavka železničarjev v Dunajskem Novem mestu. Kakor poročajo listi, so v sredo zvečer nameščenci južne železnice v Dunajskem Novem mestu sklenili, da takoj prične stavkati, ker se ni dosegel sporazum v zahtevani zaslini pomoči. Po 20. se ni odpejal noben vlak. Na Dunaju in na postajah južno od Dunajskega Novega mesta so šele včeraj zavzeli stališče k sklepu glede stavke. Po komunikaciji glavnega ravnatelstva južne železnice je ta dovolila nameščencem iste koncesije, kakor državni urad za promet nameščencem državnih železnic. Potemtakem ne bo težko, da se v kratkem odpravi nesporazum.

— Neposredna brzojavna zveza med Prago in Budimpešto, Beogradom, Zagrebom, Trstom, Dunajem, Monakovem, Parizom, Hamburgom, Lipskem, Draždani, Berlinom, Bukarešto in Varšavo je bila m. vzpostavljena.

— Poljski delavci — rudarji na Tešinskem so se po poročilu »Tribune« iz Mor. Ostrave združili z »Zvezo češkoslovaških rudarjev«. Doslej so imeli češki, nemški in poljski rudarji svoje lastne strokovne organizacije. Že po prevratu je prestopilo v češke organizacije 10.000 poljskih rudarjev, s sedanjim združenjem jih pristopi zopet 10.000. Tudi druge kategorije poljskega delavstva, kakor kovinarji in dr., so pristopile k češkoslovaškim strokovnim organizacijam. Celotno je pristopilo 42.000 poljskih delavcev.

— Mednarodna železniška konferenca bo dne 29. t. m. v Bernu, ki se bo bavila z vprašanji tarifov in prometa.

— Pristatec prebivalstva v Belgiji za leto 1919 znaša 23.880. Koncem 1. 1919. je imela Belgija 7.500.907 prebivalcev.

— Počezaj po rudarski stavki na Angleskem. Vse vsled prenegorske stavke zapovedane omejitve v uporabi premoaga so odpravljene. Misli se, da bo približno v dveh mesecih mogla industrija obnoviti delo v normalnem obsegu. Vzpostavitev dela v rudnikih se vrši splošno brez incidentov. Po rudarski stavki povzročeni pri-manjkljaj premoaga se cenil na 14 milijonov ton. Rudarska zveza je stavkajočim izplačala doslej dva milijona funtov Sterlingov.

— Češki delegati II. zbora III. later nacionalne Malitovh, Sonnenschein in Valtauer, ki so bili zaprti v trdnjavi Vardó na Norveškem, so došli v Prago.

— Gospod Wrangel vidi črno. Med basketom, ki ga je baron Wrangel pridelil na čast v Sebastopol došli francoski misli, je govoril nastopne besede: »Prišli ste v nevarnem trenutku, ko smo osamljeni in se moramo boriti pod najneugodnejšimi pogoji proti silnejši moči, kot smo mi. Toda mi ne izgubimo upanja, da — se nam posreči osvoboditi domovino, ko se Fran-coska naša zaveznica.« — Saj zato niti ne gre, če. gospod Wrangel, ne izgubite upanja: glavno je, da izgubite vojno!

Kulturni vesnik.

Glasbenega revolucionarja Marija Kogojla slavnostni koncert se bo vršil v soboto 6. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionu. Vstopnice se dobijo v trgovini J. Vidmar. Pred škofijo 19.

Tridnevno umetniško prireditev, za katero vlada veliko zanimanje v vsej ljubljanski javnosti, bo otvoril eden naših najboljših komponistov, Marij Kogoj, s svojim slavnostnim koncertom v soboto 6. t. m. Kaj znači na našem glasbenem polju imenovani komponist, s katerim pričena korakati južosl. glasbena umetnost med veliki svet, o tem se je pisal že na dolgo in široko. Dejstvo je, da so se izrekli za njega vsi naši moderni glasbeni kritiki kakor dr. Kimovec, Stanko Premrl in drugi, ki so že opetovano opozarjali publiko na ta nenavaden umetniški talent, ki bi v tujini gotovo žel neprimerno večje priznanje kakor pa v domovini. Za Kogojevim koncertom se bo otvorila v torek 9. t. m. ob 11. uri dopoldne v Jakopičevem paviljonu 18. umetniška razstava mladih slov. slikarjev, ki se bodo predstavili s svojimi izbranimi deli v kar najdostojnejši obliki. Tridnevno umetniško prireditev bo potem zaključil eden najmlajših slov. pesnikov, Anton Prebčevšek, ki bo v petek, 12. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Uniona z recitacijo svoje še neizdane pesniške zbirke »Človek z bombami« pokazal edino pravo pot k najelementarnejšemu umetniškemu izražanju. Povodom omenjenih prireditev, o katerih bomo še spregovorili, izide programna knjižica s slikami.

XIII. Umestnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Te dni se otvori jesenska razstava obsega-joča dela naše mlade in najmlajše generacije. Zastopani so: B. Jakac, F. Krall, T. Krall, M. Mušič, I. Napotnik in Z. Skaličev. Zaradi štralka dramskega oseba se predstava »Sen kresne noči« v nedeljo 7. t. m. ne vrši. Ta večer se bo vprizorila »Prodana nevesta« Izvev.

Koncert Thierry - Jeraj - Brezovšek. Kakor smo že sporočili, se vrši v ponedeljek 8. t. m. v veliki dvorani Uniona v Ljubljani vokalno - instrumentalni koncert Thierry - Jeraj - Brezovšek. Operna peva-ka ljubljanske opere Vilma pl. Thierryeva ni znana samo domačemu občinstvu, ampak je dosegla lepe uspehe tudi v večjih krajih naše domovine in v inozemstvu. Ta izborna altistinja ima nenavadno obsežen, močen in zveneč glas najboljših vrlin. V višini je poln toplote, sredi prijeten, v nižini pa resen in polno doneč. Njena umetnost, njeno nastopanje in prednašanje ter utopitev v skladbo odgovarjajo popolnoma njenemu osvajajočem bitju. Sodelovanje profesorja na našem konzervatoriju Karla Jeraja, ki je znan našemu občinstvu posebn kot kapelnik orkestralnega društva, ter izbornega kapelnika ljubljanske opere Ivana Brezovškega, bo sigurno spopolnilo v polni meri ta večer, za katerega vlada že sedaj živo zanimanje. Koncert se ponovi dne 14. t. m. v Mariboru (Götz) in 15. t. m. v Celju (Union). Predprodaja v Ljubljani pri Anončni ekspediciji Al. Mate-lič, Kongresni trg 3/I.

Gospodarstvo.

— Avstrijska krona v Švici brez vrednosti. »Politika« piše: Medtem ko avstrijska krona pri nas notira še vedno po 8,50 dinarjev za 100 kron, je padla v Švici tako globoko, da se govori, da tam sploh ne bo več notirala. V Curihu namreč je 100 avstrijskih kron vredno 1,50 franka.

— Preskrba Madžarske z žitom. Na četrtkovni konferenci vladne stranke je poročal minister za prehrano dr. Vass o svojem navedbenem načrtu glede razdelitve žita. Po tem ostane dolžnost za oddajo žita veljavna. Za metrski stot pšenice bi se moralo plačati 800 kron in za metrski stot rži 500 kron. Ako bi do konca novembra t. l. ne bilo oddanih 3,1 milijona stotov pšenice in 4,1 milijona metrskih stotov rži, bi uporabila država najstrožje odredbe, eventualno bi zaukazala rekvizicije. Vsaka politika v prehranjevalnem vprašanju se bo najostreje pobijala.

— Finska je predlagala zvezo železnice baltičkih držav. Švedska podpira to idejo. Poljska bo poslala zastopnike na konferenco, ki se bo pričela v novembru v Helsinkih.

Dopisi.

Celje. Pri nas se je že mnogo pisalo o stanovanjski hedi. Gospodje okrog stanovanjske komisije skušajo na vse mogoče načine revno ljudstvo prepričati, da je pomankanje stanovanj za vse sloje. Lansko leto so oblihlili, da bodo začeli energično nastopati napram ljudem, ki razpolagajo z velikimi stanovanji: rekli so tudi, da imajo sami in vdvci samo na eno sobo (kabl-net) pravico. Lei ga vrata, kako so jo por-gruntali. Človek bi mislil, sedaj pa bodo oženjenci že dobili stanovanja. Seveda ta sklep je veljaven samo za delavce socialističnega mišljenja, dočim razni narodni socialisti (neoznenjeni) dobijo pri mestnem magistratu kot neizkušeni koncesije več vrst obrtov in stanovanje, da morejo žen-sko osohje dvojno izkoristiti, ker vodilo lastno gospodinstvo. Razni drugi imajo tudi še posebne ugodnosti. V slučaju Ben-jamin Ipavčeva ulica 10 je dež vlada za-branila izprazniti samcu stanovanje s kuhinjo in sobo. Mi bi se temu nič ne čudili, če bi sedel pri dež vladi kak socialni de-mokrat, ker ravno istim se prosta ljubezen predhaja. Imamo v Celju rane penzijo-niste in penzionistinke z velikimi stano-vanji, katerih bivanje ni v mestu neob-hodno potrebno, pač pa so prijatelji raznih upravnih uradnikov. Iz navedenih dejstev je torej razvidno, da pomankanje stano-vanij ni tako veliko, če bi se pravilno po-stopalo. Tudi v tem pogledu bo 28. no-vember odločeval.

K stavki v drami.

Gospod Boris Putjata nam je po-slal naslednji donis, ki ga priobčute-mo po glavni vsebini:

Kot član »Udruženja glumača« smatram za svojo principielno dolž-nost pokoriti se njegovim odločit-vam. V sedanjem noložaju na ne-morem biti solidaren s postopanjem ljubljanskega nododhora in se hom midružiti stavki le na zahtevo cen-tralneve odhora. — Vzroki za to moie stališče so sledeči: Sma-

tram korak ljubljanskega pod-odbora udruženja glumaca. ki ga je storil s pismom od dne 27. oktobra za nekulturen in nekollektalen napram vsem ruskim članom ierarske družbe. ki so vrhu tega še enstie. Kolikokrat sem slišal, da stavka ni naperjena proti Rusom, in sem to veriel dokler nisem čital črno na belem, da je po mnenju udruženja (nismo od 27. oktobra) »že aneaziranje Rusov samo na sebi negrešek proti naredbi o narodnem pozorištu (§ 1. vrsta 13), da je ob-činstvo zelo nezadovoljno z ruskimi predstavami (§ 1. vrsta 13), in da ruski ieralci nikakor ne bodo zado-volili zahtevam slovenskega na-rodneve gledališča (2 stolpec. vr-sta 20).«

K vsemu temu pristavljajo naši slovenski tovariši »v polsnilo res-nice«, da bi bilo desekrat bolj, ako bi se umorabl denar izdan za ruske ieralce na ta način, da se pošlje na-raščai v Berlin ali kam drugam v svrhu študij. Boli jasno se nač-ne da izraziti, da je bivanje ruskih ieralcev v ierarski družbi nezakoni-to in brezkoristno, da celo škodli-vo. Manika samo še jasno formulir-anie zahteve, da se nai Ruse nano-di. Ko nas ie gledališka uprava an-važirala, smo menili, da se lotimo velike nalove, ako prinesemo mla-dem slovenskemu gledališču v za-četku njegoveve samostolneve živ-ljenja 200letno kulturo ruskeve ierarskeve stvariania ki ih ie ustvar-il iz svojeve mesa in krvi ruski ierarski svet. Sai ie način izražanja duše vsebina vsake umetnosti, tudi gledališke. Mlado slovensko gleda-lišče ima veliko zmožnih, celo nadarjenih ljudi toda niemu manika tehnična ierarskeve stvariania po-sebno na mu ie potrebna tehnika skunneve ustavrlianja. — Ravno v tem ie dosevel rusko gledališče znatno višino in ie bilo radi tega posebno važno aneaziranje celeve ruskeve ansambla. — Vse to smo vam nudili iskreneve srca. — Po-vem odkrito, da smo pustili pri tem v nemar lastne koristi. Toda vi slo-venski tovariši, niste hoteli. Našla se ie med vami neščica ljudi, ki im ie samoljubie vsinalo nesek malen-kosti v oči, da ne vidijo veliko nalove. Jasno se razvidi iz pisma od 27. oktobra, da ih ie aneaziranje Ru-sov nod boljšimi (?) povoli razžali-o občidno ie, da ih razžalleno sa-moljubie ne da učiti se. Zelfio in za-hrevalo zase isto, kar imalo Rusi. Oni oprosite, žonglirajo z resnico: »30 val za Figarotae, to ni res!« »Vklub temu, da so Rusi ierali Fi-garotae že na svoji turneii, to v dru-rič ni res!« »Da ie gledališka unrava nosverila ruskim predstavam več naznosil in sredstev kot sloven-skim« to v tretič ni res. — to ie ja-sno razvidno vsakemu, ki ie nosetil predstave »Figaro« in »Sen kresne noči«. S tako malenkostneve stališča ie torej presojala vodeča skupina za-hreve sedanjega trenutka. Trdno smo prepričani, da ie večina z nimi sama iz solidarnosti.

Ohenem na si usolajo — in to ie primer, ki mu ga ni nara v kulturni zgodovini — ti ieralci avtorii pi-sma v tisku souščati se v samokri-riko seveda v svoi nrid in javno ocenievati zmožnosti svojih tovari-šev na odrn. Vem samo eno: če se bi nekaj slinčeva dovolilo sloven-skim onstom nri nas v Moskvi ne bi oni o tem zvedeli niti v osebnem pogovoru tem manie v tisku. To so zahteve naimitivneše gosoliub-nosti v kulturni družbi. Končnem in ponavliam: Smatram nastop ljub-ljanskeve nododhora udruženja glu-maca za nekulturen in nekollektalen napram ruskim tovarišem. Zahte-vo od srednjega odbora preiska-vo ie se hom pridružiti stavki samo na zahtevo centralneve odhora.

Boris Putjata.

Spominjajte se volneve sklada!!

Izdajatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Otvoritev trgovine.

Domaća tvrdka

SNOJ & MODIC

naznanjata, da otvorita v sredo, 10. t. m. v hiši Mestne hranilnice prej Benedikt Prešernova ulica svojo

manufakturno trgovino

ter se s tem obvestilom slavnemu občinstvu najtopleje priporočata. Cene solidne.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc, Ljubljana,

Sv. Petra nasip šte. 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev

v vseh opremljenih za domačo rabo, originalni Singerjevi cilindri veliki in mali, za čevljarje, posamezni deli za cisterne, igle, olje za stroje **na debelo in drobno.****COSULICH-LINE TRST-AMERIKA**

NEW-YORK - BUENOS-AYRES - RIO DE JANEIRO - SANTOS - MONTEVIDEO.

Brezplačna pojava in predaja vozniških listov za potnike iz Slovenije edinole pri

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica šte. 26.

Glavni zastopnik za:

UNDERWOOD

pisalni stroj

OPALOGRAPH

razmnoževalni aparat

ima tvrdka

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/1. in Gradiška 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje

Konfekcijska tovarna,

družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta-Stožice

Tel. 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova cesta 8. Tel. 532.

Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke.

Samo na debelo! Samo na debelo!

DANICA

krema

za

obutev

čisti,

sveti,

ohranja kožo

Proizvaja:

'SLAVIA' Ivernica kemičnih proizvodov d. d.

Telefon 5 - 46.

Za reč. ulica 213.

Brzjav: 'Cemla'.

KAVARNA

Kavarno sva na novo elegantno opremljena ter se priporoča za obiten poset.

'LEON' Stari trg 30.Z veselo spoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.**Pet izučeni usnjarskih pomočnikov**

v vseh delih obrti, posebno še pri lugalih in izdelovanju, ki bi za enkrat izdelovali ovčje in kozje kože, pozneje pa v kromični tovarni — vožnja se kreditira — naj pošljete svoj naslov z zahtevami na

Srbsko privredno banko, Sarajevo.

Tovarna usnja Aleks. Podvinac v Radečah pri Zidanem mostu

sprejme večje število**usnjarskih pomočnikov in pomož. delavcev.**

Samski dobijo prosto stanovanje.

Pristne

kranjske klobase

zopet razpošilja v vsaki množini staro renomirano tvrdka.

M. URBAS, Ljubljana, Slomškova ulica št. 13.

Kje kupim dober in fin

Gramofon,

plošče, igle, posamezne dele?

Kje se popravljajo gramofoni?

Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in godbenih avtomatov

A. RASBERGER,

Ljubljana — Sodna ulica št. 5 (poleg dež. sodišča.)

Mehanična delavnica za popravo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela precizne mehanike.

Usnjarska tovarna Carl Pollak v Ljubljani

izdeluje zopet priznana najboljša usnjata

gonilna Jermena

za vsakovrstne stroje in pogone,

kože za prevleko mobilij

specialnega stroja in najokusnejših vzorcev.

Raznovrstno manufakturno blago**Jos. Ravnikar, Ljubljana**

Kolodvorska ul. 26. (Vhod skozi vežo.)

Ukaz

ni ampak ogromen dobiček naredite, ako še danes naročite ilustrirani cenik ali greste v veletrgovino R. STERMECKI, CELJE št. 314, katera je dobila ogromne množine sukna, parhenta, volne, cefirja, druka in raznega manufakturnega blaga iz inozemstva ter prodaja po čudovito nizkih cenah.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar

Ljubljana

Nisarijeva št. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake

vrste, kakor tudi za pozlato-

vanje in posrebovanje.

V zalogi ima zlatnine in srebr-

nine, poročne prešane po vseh

uzorcih in merah, uhane i. t. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter

plačuje po najvišjih cenah, ali

pa izmenjava za novo blago.

Pozor! Pozor!Sl. občinstvu uljudno naznani-
jam, da sem otvoril svojo
higijenično urejeno**brivnico**

ter se za obilni poset najtopleje

priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Šega Anton, Novi Umet št. 37

(gostilna Frušnik).

Gostilno

na dežel blizu

železniške po-

steje vzamen

tako v najem.

Posredovalci dobe nagrado.

Cenjene ponudbe na upravo

'Napreja' pod št. 500.

Na drobno! Na debelo!**ČAJ****Jos. Fabiani,**

Ljubljana, Prežernova ulica 54,

— nasproti glavne pošte —

Telefon interurban 148.

Velika zaloga specerijskega in

kolonjskega blaga, likerjev,

— namiznih in dezerturnih vin —

haložana

naj se blagovoh poslužiti tvrdke:

Pr. a haloška trgovina z vinom

ANTE KORENJAK in drug pri

Sv. Barbri v Halozah.

Gostilna Debevec

Breg št. 20

se priporoča cenj. občinstvu.

Izborna pristna vina ter dobra

kuhinja po zmernih cenah.

Abonnement na hrano zelo nizek!

POT K SOCIJALIZMU.

Cena K 2—

Naroča se v upravi 'NAPREJ'.

'Marta' Tovarna kemičnih

izdelkov

SIGMUND HANK ZAGREB

Ulica 156. — Telefon 8—95.

izdeluje vsakovrstna velika in mala

tlačila mila v raznih velikostih, mo-

delila za perilo v belih, rožnatih ali

rožnatih. Izgleda v različnih, trapez-

stnih, kvadratnih, okroglih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-

nih, kvadratnih, kvadratnih, kvadrat-